

Art català al marge de la història

Santiago Rusiñol, *Laboratori de St. Gaudí*, 1900-1901.

L art català, de la renaixença a les avantguardes de principi del segle XX, ha travessat l'Atlàntic per conquerir Amèrica. Des del 15 d'octubre, el Museu d'Art de Cleveland acull la mostra "Barcelona i la modernitat. De Gaudí a Dalí", que amb més de 350 peces (entre pintures, escultures, dibuixos, fotografies, mobiliari, teixits, cartells, dissenys i maquetes d'arquitectura) pretén acostar la creació catalana dels darrers cent anys al públic nord-americà.

La idea és fer un recorregut històric que comença amb l'esclat creador que provoca l'Exposició Universal de Barcelona del 1888 (la capital catalana s'omple d'edificis realitzats per arquitectes de prestigi internacional, com el cas del pavelló Mies van der Rohe) i s'estronca amb l'inici de la Guerra

El Museu d'Art de Cleveland ha inaugurat la mostra "Barcelona i la modernitat. De Gaudí a Dalí", que al març viatjarà al Metropolitan de Nova York sense context històric.

Civil el 1936 i el posterior règim feixista, que va portar l'emigració de molts republicans i artistes. Al llarg d'aquestes set dècades, amb dues repú-

bliques pel mig, Barcelona es va erigir en un dels centres més dinàmics i brillants de les arts i l'arquitectura d'Europa, tot seguint els passos de París.

El projecte expositiu "Barcelona i la modernitat. De Gaudí a Dalí" neix amb la intenció de donar a conèixer el context històric en el qual van sorgir els trencadissos de Gaudí, el geni Picasso, o el surrealisme, de diferent grau, que van practicar Miró i Dalí. "Aquesta exposició —explica un dels comissaris de la mostra del Museu d'Art de Cleveland, Jordi Falgàs— té l'origen a Cleveland principalment perquè a la col·lecció d'art modern europeu hi ha importants obres de Picasso, com *La vida* (1903) i *L'harem* (1906). La primera la va pintar a Barcelona, en plena època blava, i la segona a Gósol, en el període que es coneix com l'època ro-

sa. Fent recerca sobre aquestes i altres obres del Picasso jove que tenim a Cleveland va ser com el cap del departament d'art modern europeu, William Robinson, va veure que era imprescindible conèixer Barcelona i tot el context en què Picasso va crear aquestes obres. I a partir de les seves primeres estades a la capital catalana es va adonar que precisament tot aquest context (el modernisme, els 4 Gats, etc.) podia donar lloc a una exposició molt important.”

És així com fa vuit anys aquest museu es va posar les piles i va començar a encaixar les peces. No es conformaven a contemplar els conegudíssims picassos i dalís, també volien conèixer el marc social i històric que va propiciar el naixement d'aquests artistes a l'entorn d'una ciutat i d'un país que, aleshores, va crear el brou de conreu necessari perquè és pogués fer art i disseny amb projecció internacional. “Precisament durant els últims anys els historiadors i conservadors de museus americans estan redescobrint que l'art europeu modern no és només aquell que prové de París, sinó que hi ha altres focus, altres ciutats i centres de cultura, que cal estudiar i reivindicar perquè també van fer contribucions molt importants a la modernitat. I Barcelona és un exemple molt clar d'aquest fenomen.” A més, la mostra, que ha comptat amb la col·laboració del Metropolitan de Nova York, que no ha posat gens d'èmfasi en el context històric sinó que més aviat l'obvia, i el Museu Nacional d'Art de Catalunya, que ha cedit una cinquantena de peces per a l'ocasió, vol donar a conèixer altres noms de la creació catalana com Nonell, Mir, Jujol, Casas, Domènech i Montaner o Nogués que sonaran per primer cop a l'altra banda de l'Atlàntic. “Érem conscients que mentre que alguns artistes catalans, com Miró i Dalí, són coneguts pel públic americà, hi ha poc coneixement del context específic en el qual evolucionaren. Tampoc no es coneix la gran quantitat d'artistes que formaren el seu ambient creatiu a Barcelona. La nostra intenció és corregir aquesta ommissió amb una exposició que reuneix obres diverses, amb la intenció d'enriquir el coneixement públic i acadèmic de l'art modern català”, explica Falgàs.

MANC

Joaquim Mir, *El roc de l'estany*, cap a 1903.

Complex Cultural de Mutxamel
Carrer Ramon y Cajal, s/n - Tel. 965 95 63 14
Entrada lliure. Consulta tota la programació en:
www.complexcultural.org

del 28 d'octubre
al 2 de desembre

7a
MOSTRA
DE TEATRE DE
MUTXAMEL

s'obri el teló

el círculo de tiza caucasio
25 anys de jácara teatro
monosapiens
llamemoslo x
delirios en un acto

flores de hierro
la caricia de dios
la venganza de don mendo
los santos inocentes
el viaje de scrooge

i molt més...

Ramon Casas, *Ramon Casas i Pere Romeu en un tàndem*, 1897.

El recorregut expositiu que es pot veure a Cleveland, fins al 7 de gener, s'estructura a partir de nou àmbits: "La Renaixença", en el qual es podrà veure el plànol de l'Eixample de Barcelona que va projectar Ildefons Cerdà el 1861; "El modernisme: pintura, escultura i arts gràfiques", amb noms com Anglada Camarassa o Rusiñol. A l'àmbit dels "Quatre Gats" hi ha peces de Ramon Casas o Miquel Utrillo; a l'apartat "Modernisme: art i societat" es poden veure peces del període blau de Picasso. Els plànols i dissenys dels arquitectes Gaudí o Lluís Domènech s'exhibeixen a l'apartat "Modernisme: arquitectura i disseny i l'escultura", i els de Josep Clarà o Manolo Hugué comparteixen espai amb alguns retrats signats per Salvador Dalí en l'àmbit "El noucentisme i el nou classicisme". Joan Miró i Rafael Barradas ocuparan l'espai "Avantguardes per un nou segle" i el corrent arquitectònic GATPAC s'explicarà a "Avantguardes: la ciutat racionalista". El darrer àmbit, "Avantguardes i la Guerra Civil", gira entorn de la reacció dels artistes catalans en la

Juli González, *Bust femení*, 1935-1936.

Els cognoms d'un centenar d'artistes catalans faran les Amèriques, però la història farà un viatge –només– de tres mesos

Guerra Civil, que es van expressar en diferents vessants creatius, com els cartells, la pintura o la fotografia, amb el teló de fons del Pavelló de la República Espanyola a l'Exposició Universal de París del 1937.

Se suposa que aquests nou àmbits d'exhibició i totes aquestes peces, a excepció d'algunes que acaben el seu període de préstec o han de tornar als museus d'arreu del món que les han cedides, es podran contemplar també al Museu d'Art Metropolità de Nova York, el Met, a partir del 4 de març de l'any vinent i fins al 3 de juny. Fonts properes a l'organització de la mostra, però, expliquen que el que possiblement no viatjarà amb el conjunt de les obres d'art és el discurs expositiu creat per Cleveland i que pretén remenar la història i el passat, de gloriós a tèrbol, de Barcelona. Per una banda, s'al·lega que el públic del Met és molt més turístic que el de Cleveland (famílies amb nens inclosos) i que "tradicionalment aquest museu aposta per exposicions més àgils i no tan teòriques". Per altra banda, es recorda que el Met es nega a acompanyar les seves exposicions amb suports audiovisuals de context "perquè són un museu d'art i només exhibeix obres d'art i no documentals".

La idea del projecte creat per Cleveland és posar en circuit l'art català de principi del segle passat i ubicar entre els grans noms de l'art internacional una sèrie de cognoms catalans, que per motius històrics i polítics quedaren soterrats i no s'han escoltat gaire més lluny de les nostres fronteres. El Met s'aprofita més de la marca Barcelona i, tot obviat dates concretes i moments històrics tràgicament importants, té previst fer un recorregut "sense contingut polític" i apte per a tots els públics. Aquest gran aparador de l'art interna-

El Met s'aprofita més de la marca Barcelona, tot obviant dates concretes i moments històrics importants.

cional de tots els segles no es vol comprometre en res i prefereix passar per alt fites que marcaren la creació, entre d'altres peces, del *Guernika*. Algunes veus apunten als compromisos i a les bones relacions que manté amb el Museu Reina Sofia i El Prado de Madrid. Barcelona i els cognoms d'un centenar d'artistes catalans faran les Amèriques, però la història farà un viatge –només– de tres mesos a Cleveland i sense aturada a Nova York.

Aina Mercader

Isidre Nonell, *Dues gitanes*, 1903.

Si sumem
energies,

en reduïrem
el consum

Avui ens adrecem a les més de 4.000 associacions de Barcelona perquè s'adhereixin a la campanya *Llum Verda a Barcelona*, una iniciativa que fomenta l'ús racional i l'estalvi d'energia. Junts, mitjançant la suma de petites accions individuals, assolirem aquest objectiu de fer de la nostra ciutat un espai més eficient i sostenible. Si sumem energies, reduïrem el consum energètic.

Informa't de la campanya i apunta-t'hi:
Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Tel.: 932 374 743 / recursos@bcn.cat / www.bcn.cat/agenda21

[AGÈNCIA DE BCR]

AGÈNCIA D'ENERGIA
DE BARCELONA

Ajuntament de Barcelona